

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**Львівський державний університет фізичної культури імені Івана Боберського
Кафедра фізичної терапії та ерготерапії**

Основи практичної діяльності у фізичній терапії та ерготерапії

ПРОГРАМА

навчальної дисципліни

підготовки бакалавра

галузь знань 22 – охорона здоров'я

спеціальність 227 – фізична терапія, ерготерапія

**Львів
2019 рік**

РОЗРОБЛЕНО ТА ВНЕСЕНО: Львівський державний університет фізичної культури імені Івана Боберського

РОЗРОБНИК ПРОГРАМИ: проф. Вовканич А.С.

227 «Фізична терапія, ерготерапія»

Обговорено та затверджено вченою радою факультету фізичної терапії та ерготерапії

“ _____ ” _____ 2019 року

Декан факультету фізичної терапії та ерготерапії _____ Данилевич М.В.

Програма затверджена на засіданні кафедри
фізичної терапії та ерготерапії

“ ____ ” _____ 2019 року № ____

Завідувач кафедри фізичної терапії та ерготерапії

_____ (_____)

“ ____ ” _____ 2019 року № ____

ВСТУП

Програма вивчення навчальної дисципліни “Основи практичної діяльності у фізичній терапії та ерготерапії” складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки бакалавра спеціальності “227 – фізична терапія, ерготерапія”.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є основні закономірності організації діяльності фізичного і ерготерапевта (ведення записів, спілкування з пацієнтом, підбір і використання технічних засобів пересування, методів переміщення, пересування і страхування пацієнта, надання першої медичної допомоги, пристосування оточуючого середовища до потреб неповносправних осіб).

Міждисциплінарні зв'язки: оскільки вивчення дисципліни відбувається у 1-му семестрі 1-го року навчання вона є теоретичною та практичною базою для вивчення інших дисциплін спеціальності.

Програма навчальної дисципліни складається з таких змістовних модулів:

1. Загальні відомості про фізичну терапію та ерготерапію. Ведення записів та спілкування з пацієнтом. Принципи розташування та переміщення пацієнта.
2. Застосування пасивних і активних вправ. Контроль за життєвими показниками. Основи інфекційного контролю та правила надання першої медичної допомоги. Адаптація навколишнього середовища до потреб неповносправних та принципи проведення обстеження умов їх проживання.

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

1.1. Метою викладання навчальної дисципліни “Основи практичної діяльності у фізичній терапії та ерготерапії” є:

ознайомити студентів з галуззю їхньої майбутньої професійної діяльності та закласти фундамент для засвоєння матеріалу інших навчальних дисциплін з обраної спеціальності.

1.2. Основними завданнями вивчення дисципліни “Основи практичної діяльності у фізичній терапії та ерготерапії” є:

- Надати інформацію про цілісну систему реабілітації та її складові.
- Забезпечити розуміння місця фізичної терапії та ерготерапії у системі охорони здоров'я.
- Ознайомити студентів з порівняльною характеристикою підходів і вимог до ведення і використання записів.
- Забезпечити розуміння студентами основних принципів спілкування з пацієнтом та перешкод його веденню.
- Надати інформацію про підходи та вимоги щодо розташування та драпірування пацієнта.
- Ознайомити з основними способами пасивного і активного переміщення пацієнта.
- Надати інформацію про покази та протипокази застосування активних і пасивних вправ.

- Ознайомити з прикладами застосування активних і пасивних вправ під час реабілітації.
- Ознайомити студентів з величинами основних життєвих показників у стані спокою та факторами, які можуть вплинути на їх величину.
- Надати інформацію про способи вимірювання основних життєвих показників.
- Ознайомити студентів з основними системами інфекційного контролю та вимогами з техніки безпеки при роботі з пацієнтами з різними патологіями.
- Надати інформацію про принципи надання першої допомоги при різних патологічних станах пацієнта.
- Ознайомити студентів з основними вимогами щодо пристосування навколишнього середовища до потреб неповносправних різних нозологій.

1.3. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні:

знати :

- Визначення основних термінів, пов'язаних зі сферою їх професійної діяльності.
- Принципи ведення медичної документації.
- Основи професійних вимог, стандартів і етичних норм.
- Основні правила спілкування з пацієнтом.
- Принципи правильного розташування, драпірування та переміщення пацієнта.
- Правила надання першої медичної допомоги.
- Основні принципи інфекційного контролю.
- Правила вимірювання та контролю за основними життєвими показниками.
- Основні принципи проведення пасивних і активних вправ з пацієнтом.
- Принципи підбору технічних засобів допомоги для пересування.
- Принципи адаптації навколишнього середовища до потреб неповносправних.

вміти:

- Здійснювати переміщення пацієнта.
- Здійснювати підбір та підгонку основних технічних засобів допомоги пересуванню.
- Забезпечити підстраховку пацієнта при пересуванні.
- Проводити обстеження умов проживання неповносправного.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 90 години / 3 кредити ECTS.

2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1.

Реабілітація та її різновиди. Загальні відомості про фізичну терапію та ерготерапію. Конфіденційність. Визначення терміну „реабілітація”. Складові реабілітаційного процесу: медична, психологічна, професійна, соціальна

реабілітація, фізична терапія та ерготерапія. Місце фізичної терапії та ерготерапії у сфері охорони здоров'я та завдання, які вони вирішують. Рухові дисфункції – причини виникнення, профілактика і реабілітація. Конфіденційність – правила дотримання та їх особливості у сучасних умовах, випадки порушення.

Види і формати ведення записів. Суб'єктивна і об'єктивна інформація
Коротко- і довготермінові цілі. Види (орієнтований на джерело і орієнтований на проблему) і формати (розповідальний і СООП) ведення записів. Складові формату СООП – суб'єктивна інформація, об'єктивна інформація, оцінка і планування. Складові суб'єктивної (анамнез, скарги, побажання) та об'єктивної (тестування, аналізи, огляд) інформації. Суть понять „короткотермінова ціль” і „довготермінова ціль”, їх співвідношення, правила постановки.

Вимоги до викладу матеріалу. Загальні вимоги до спілкування. Вимоги до викладу матеріалу на письмі: короткий, конкретний, розбірливий і вчасний. Ревізування матеріалу. Основні принципи спілкування, поділ на вербальне і невербальне спілкування.

Вербальне і невербальне спілкування; вислуховування. Перешкоди спілкуванню. Вимоги до ведення вербального спілкування. Основні форми невербального спілкування: міміка, жести, пантоміма, ілюстративні матеріали (малюнки, таблиці, відеоматеріали, тощо). Вислуховування як один з важливих компонентів спілкування. Перешкоди спілкуванню: час, мова, відстань та ін.

Основні принципи розташування і драпірування пацієнта. Переміщення пацієнта. Вимоги до безпечного розташування пацієнта, використання допоміжних засобів при розташуванні. Розташування горілиць, долілиць, на боці, сидячи; можливі ускладнення при неправильному розташуванні. Поняття про контрактури, належки, спастичку. Запобіжні пози. Вимоги до драпірування, завдання драпірування. Вимоги, підготовка і здійснення переміщення; правила техніки безпеки. Правила переміщення пацієнта у ліжку: вгору, донизу, обертання. Переміщення пацієнта з однієї поверхні на іншу за допомогою однієї, двох, трьох осіб. Правила техніки безпеки, використання правильної біомеханіки

Загальні правила пересування пацієнта. Моделі пересування з використанням основних технічних засобів. Методи підстраховки. Активне переміщення пацієнта – принципи організації та вимоги до реалізації. Правила підбору основних допоміжних технічних засобів пересування: бруси, ходунці, милиці під пахву, милиці з підлокітником, палиці, візок. Переваги і недоліки технічних допоміжних засобів пересування. Помилки під час підбору, остаточна підгонка технічних допоміжних засобів пересування. Характеристика основних моделей пересування: двоточкова, триточкова, чотириточкова. Пересування у візку. Правила підстраховки під час пересування: підйом і спуск на милицях та у візку з бордюру, підйом і спуск на милицях та у візку зі сходів.

Змістовий модуль 2.

Пасивні і активні вправи. Загальне ознайомлення з активними і пасивними вправами – визначення, мета і принципи застосування, вплив на діяльність різних систем організму. Покази і протипокази до застосування пасивних і активних вправ. Класифікація кінцевих відчуттів. Ізометричні вправи.

Методи вимірювання основних життєвих показників. Фактори, які можуть впливати життєві показники. Основні життєві показники: частота серцевих скорочень, частота дихання, артеріальний тиск, температура. Способи вимірювання життєвих показників (мануальні, апаратні). Величина життєвих показників у спокої та фактори, які можуть на неї впливати.

Основи інфекційного контролю. Загальні принципи інфекційного контролю. Характеристика медичної та хірургічної асептики. Інфекційний контроль при різних групах захворювань, загальні правила роботи з пацієнтами. Стерильне поле.

Правила надання першої медичної допомоги. Завдання та принципи надання першої медичної допомоги при нещасних випадках та різних екстрених станах (переломи, кровотечі, корчі, удушення, перегрівання, серцевий напад, інсулінозалежні стани, позна гіпертензія).

Адаптація навколишнього середовища до потреб неповносправних та принципи проведення обстеження умов їх проживання. Загальні положення. Адаптація житлових об'єктів, реабілітаційних центрів, об'єктів загального користування, громадського транспорту. Принципи збору інформації про умови проживання неповносправного. Системи оцінки. Підготовка до відвідування неповносправної особи вдома.

Заняття рекреаційним спортом з неповносправними. Рекреаційний спорт – історія виникнення і розвитку. Загальні принципи підготовки і проведення занять рекреаційним спортом з неповносправними різних нозологій. Знайомство з рекреаційними іграми (ігри з елементами: перебування у грі і виведення з неї, прицілювання, жонгливання, кидання вперед і назад, пасування і перехоплення). Знайомство з міжнародними правилами з баскетболу та регбі у візках.

Підсумкове лекційне заняття. Узагальнення пройденого матеріалу.

3. Рекомендована література

Основна:

1. Апанасенко Г. Л. Избранные статьи о здоровье. – Киев, 2005. – 48 с.
2. Бармашина Л. Формування середовища життєдіяльності для маломобільних груп населення. – Київ : Союз-Реклама, 2000. – 89 с.
3. Барден І., Фогель А., Водражке Г. Домашня опіка хворих та немічних. Великий довідник видавництва "ТРИАС". – Львів: Стрім, 2000. – 316 с.
4. Белова А. Н., Щепетова О. Н. Шкалы, тесты и опросники в медицинской реабилитации. – Москва : Антидор, 2002. – 440 с.
5. Бріскін Ю.А., Передерій А.В., Строкатов В.В. Параолімпійський спорт : навч. посіб. – Львів : Арал, 2001. – 141с.
6. Вовканич А.С. Вступ у фізичну реабілітацію (матеріали лекційного курсу). – Львів : Українські технології, 2008. – 200 с.
7. Вовканич А. С. Вступ до фізичної реабілітації : навч. посіб. / А. С. Вовканич. – Львів : ЛДУФК, 2013. – 184 с.
8. Вовканич А. Інструктивні матеріали по догляду за хворими з травмою спинного мозку. – Львів: Солар-2000, 2000. – 50 с.
9. Вовканич А. Фізичні вправи як складова реабілітаційного процесу дітей з розладами особистості і поведінки [Електронний ресурс] / Вовканич А.,

- Приступа Є., Самолюк Х. // Спортивна наука України. – 2011. – № 5. – Режим доступу : <http://www.sportscience.org.ua>
10. Вовканич А. С. Адаптація оточуючого середовища до потреб неповносправних : лекція / Вовканич А. С. – Львів, 2017. – 13 с.
  11. Вовканич А. С. Вербальне і невербальне спілкування, вислуховування. Перешкоди спілкуванню : лекція / А. С. Вовканич. – Львів, 2017. – 6 с.
  12. Вовканич А. С. Види і формати ведення записів : лекція / Вовканич А. С. – Львів, 2017. – 9 с.
  13. Вовканич А. С. Заняття рекреаційним спортом з неповносправними : лекція / Вовканич А. С. – Львів, 2017. – 25 с.
  14. Вовканич А. С. Переміщення пацієнта : лекція / Вовканич А. С. – Львів, 2017. – 11 с.
  15. Вовканич А. С. Реабілітація та її різновиди. Загальні відомості про фізичну реабілітацію : лекція / Вовканич А. С. – Львів, 2017. – 8 с.
  16. Вовканич А. С. Характеристика фізичної реабілітації як послуги / А. С. Вовканич, О. М. Стасюк, В. І. Франчук // Матеріали XIII міжвуз. студ. конф. – Запоріжжя, 2005. – С. 218.
  17. Вовканич А.С. Підготовка фахівців з фізичної реабілітації у контексті розвитку освіти у галузі фізичного виховання і спорту / А.С. Вовканич // Концепція розвитку галузі фізичного виховання і спорту в Україні. - 2010. - Вип. 7. - С. 37 - 42.
  18. Данчак І.О., Лінда С.М. Пристосування житлового середовища до потреб людей з обмеженими фізичними можливостями. – Львів : Вид-во Нац.ун-ту “Львівська політехніка”, 2002. – 127 с.
  - 19.Джегер ЛяВонн. Перенесення і підйом дітей та підлітків. Листки домашніх інструкцій. – Львів: Наутілус, 2000. – 27 с.
  - 20.Джегер ЛяВонн. Інструкція до домашньої програми для немовлят і малих дітей. – Львів: Наутілус, 2000. – 58 с.
  - 21.Діамант Рейчел. Вправи для занять з дітьми: як діяти вдома батькам малих дітей. – Львів: Наутілус, 2000. – 110 с.
  - 22.Каптелин А.Ф. Лечебная физическая культура в системе медицинской реабилитации: Руководство для врачей. – Москва, 1985. – 428 с.
  - 23.Мухін В. М. Фізична реабілітація. – Київ : Олімпійська література, 2000. – 424 с.
  - 24.Мухін В. М. Фізична реабілітація. – Київ : Олімпійська література, 2005. – 436 с.
  - 25.Нормалі планувальних елементів житлових і громадських будівель з урахуванням можливостей використання їх інвалідами. – Київ : ЗНДІЕП, 1998. – 85 с.
  - 26.Окамото Г. Основи фізичної реабілітації / Гері Окамово ; пер. з англ. – Львів : Галицька видавнича спілка, 2002. – 325 с.
  - 27.Основы физиологии человека : в 2 т. / Брин В . Б., Вартамян И. А., Данияров С. Б., Захаров Ю. М. и др. – Санкт-Петербург : Международный фонд истории науки, 1994. Т.1 – 567 с., т.2 – 413 с.
  - 28.Пфау Дженет. Домашні вправи для реабілітації дорослих. Листки інструкцій. – Львів: Наутілус, 2000. – 46 с.
  29. Приступа Є. Н. Роль і місце фахівця з фізичної реабілітації в системі охорони здоров'я населення / Є. Н. Приступа, А. С. Вовканич // Педагогіка, психологія та

медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту. – 2011. – № 9. – С. 92–96.

30. Стандартні правила щодо урівняння можливостей інвалідів. – Львів: Надія, 1998. – 48с.
31. Фізична реабілітація : анот. бібліогр. покажч. / Ірина Свістельник. – Київ : Кондор, 2012. – 1162 с.
32. Duesterhaus M. Patient Care Skills / M. Duesterhaus, S. Duesterhaus. – Appleton & Lange. 1995. – 494 p.
33. Person E. Principles and Techniques of Patient Care / E. Person. – W.B. Saunders Company. 1994. – 286 p.

4. Форма підсумкового контролю успішності навчання екзамен

Шкала оцінювання для екзамену: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		для екзамену
90–100	A	відмінно
82–89	B	добре
74–81	C	
68–73	D	
61–67	E	задовільно
35–60	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0–34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

5. Засоби діагностики успішності навчання: письмове контрольне опитування

Екзаменаційні вимоги

1. Перелічіть умови, за яких конфіденційність може бути порушена.
2. Вкажіть з чого складається база даних.
3. Вкажіть, що належить до розділу «суб'єктивна інформація» / «об'єктивна інформація».
4. Дайте визначення терміну «короткотермінова ціль» / «довготермінова ціль».
5. Назвіть та охарактеризуйте особливості методів (стилів) ведення записів.
6. Назвіть та охарактеризуйте формати ведення записів.
7. Назвіть вимоги до ведення записів.
8. Опишіть особливості прояву у пацієнта тривожно-фобічної реакції / реакції патологічного заперечення патологічного стану / ейфорійної псевдодеменції / іпохондрії здоров'я / невротичного заперечення .
9. Назвіть чотири перешкоди спілкуванню.
10. Назвіть різновиди невербального спілкування.

11. Вкажіть основні принципи вислуховування.
12. Назвіть основні особливості допоміжних технічних засобів пересування..
13. Охарактеризуйте чотириточкову / триточкову / двоточкову модель пересування.
14. Опишіть особливості правильного розташування пацієнта лежачи на спині / лежачи на спині / лежачи на боці.
15. Вкажіть основні місця розвитку належків при розташуванні пацієнта у різних позиціях.
16. Дайте визначення пасивної / активної / ізометричної вправи.
17. Вкажіть протипокази до застосування активних / пасивних вправ.
18. Вкажіть нормальну для вашого віку величину пульсу / артеріального тиску / частоти дихання / температури тіла..
19. Назвіть фактори, що можуть спричинити підвищення пульсу / артеріального тиску / частоти дихання / температури тіла у спокої.
20. Поясніть суть системи хірургічної / медичної асептики.
21. Назвіть вимоги, яких слід дотримуватись при митті рук.
22. Визначте мету першої медичної допомоги при переломі / удушенні / серцевому нападі / конвульсіях (корчах) / кровотечі / перегріванні / позній гіпотензії / автономній гіперексії / інсулінозалежних станах.
23. Опишіть надання першої медичної допомоги при переломі / удушенні / серцевому нападі / конвульсіях (корчах) / кровотечі / перегріванні / позній гіпотензії / автономній гіперексії / інсулінозалежних станах.
24. Вкажіть особливості інфекційного контролю за різних систем ізоляції.
25. Вкажіть основні вимоги щодо облаштування пандуса.
26. Вкажіть основні вимоги щодо пристосування вулиці / громадської будівлі / квартири до потреб людей з вадами зору / слуху / опорно-рухового апарату.
27. Вкажіть мету та завдання занять рекреаційним спортом.
28. Наведіть приклад ігор з елементами прицілювання / жонглювання / перебування в грі і виведення з неї / пасування і перехоплення для осіб різних нозологічних груп.